

OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 14:00 uur d.d. 25 mei 2020

- BZ | Met input van VWS, RIVM, J&V, BZ, FIN, BZK, IenW, OCW, SZW, EZK, LNV en Defensie

10.2e

NB: de ringen staan onderaan

Samenvatting

- Het lukt Nederlanders steeds minder goed om 1,5 meter afstand te bewaren, blijkt uit onderzoek. Hubert Bruls, voorzitter van het Veiligheidsberaad, waarschuwt voor de toenemende drukte. "Als het de rest van de zomer net zo druk is als dat het vandaag op veel plekken was, wordt het een zomer met veel beperkingen."
- Er is lof is voor de verlenging van de steunmaatregelen, maar veel kritiek, met name van vakbonden en oppositiepartijen, op het schrappen van de ontslagboete.
- Veel media-aandacht voor het nieuwe steunpakket. Onder meer werkgeversorganisaties en de vakbonden geven hun mening over de inhoud. Aandacht gaat ook wederom uit naar de ontslagboete. Een breed ondernemersoffensief wil dat de overheid ook de kosten voor ontslag gaat vergoeden.
- Ook veel aandacht voor de besmettingen van personeel bij slachterijen. FNV zegt aanwijzingen te hebben dat er meer slachterijen zullen volgen. Burgemeesters willen meer bevoegdheden om in te kunnen grijpen.
- Verder blijkt uit een peiling onder schoolleiders dat de meeste basisscholen geen leerachterstanden door corona zien; men over het algemeen tevreden is dat scholen weer helemaal opengaan; het lerarentekort, dat door de coronacrisis extra zwaar uitpakt, aanleiding geeft tot zorg.
- Toenemend geluid dat er een 'wirwar' aan regels ontstaat in onder andere winkels, horeca, maar ook op straat. Volgens hoogleraar algemene rechtswetenschap Brouwer begrijpen burgers niet waar ze aan toe zijn en leggen bewindslieden en voorzitters van de veiligheidsregio's de noodverordening vaak verkeerd uit. Ook hoeven volgens Brouwer mensen die een coronaboete hebben gehad deze niet te betalen.
- De cultuursector organiseert tussen 30 mei en 5 juni een actieweek om aandacht te vragen voor de situatie die is ontstaan door de coronacrisis. Er zal twaalf uur per dag worden geprotesteerd tegen het gebrek aan steun vanuit de overheid.

Karakterisering berichtgeving

- De week start met veel niet-coronanieuws in de ochtendkranten.
- Het AD opent met: 'Veel falende mondkapjes in zorgsector'. De Volkskrant kopt met: 'Iedereen gaat over'. NRC zoomt in op de kwaliteit van de GGZ-zorg die onder druk staat.
- Eindhovens Dagblad kopt: 'Alarm rond nertsen in de Peel; brandbrief dierenartsen naar minister Schouten'.
- AD: 'Noodkreet uit slachterijen: Is het nog wel veilig om te gaan werken?' en 'De besmettingsgolf kondigt zich al weken aan. Ook in Duitsland en Frankrijk zijn slachthuizen getroffen, soms met honderden besmettingen tegelijk'. NOS: 'Veel vleesverwerkingsbedrijven zijn brandhaarden'.
- Media blikken daarnaast vooruit op Pinksteren en de vraag 'hoe druk zal het worden?' Het Pinksterweekend zal zeer warm en zonnig worden.
- Berichtgeving over de onenigheid in de coalitie om coronahulp aan Afrika n.a.v. het AIV rapport. Minister Blok is genoemd i.v.m. de vleesindustrie. De Roemeense minister uitte zijn zorgen bij Blok over Roemeense arbeiders in Nederland.
- In het buitenlandse nieuws wordt Nederland genoemd i.v.m. het Europees coronaherstelfonds. Nederland, samen met Oostenrijk, Zweden en Denemarken (de vrekke vier), hebben dit weekend geschreven aan een discussiestuk tegen het Frans-Duitse voorstel over het Europees coronaherstelfonds.
- In binnen- en buitenland aandacht voor de presentatie van eigen voorstel van Nederland, Oostenrijk, Zweden en Denemarken voor een Europees herstellfonds. De zogenoemde 'vrekke vier' willen zwaar getroffen EU-landen alleen de komende twee jaar steunen, en weigeren bovendien het aangaan van gezamenlijke schulden.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)

Schade

- De Vereniging voor Beroepschartervaart (BBZ) heeft een aanvraag voor een noodfonds gedaan bij EZK. De sector lijdt een omzetverlies van 90%. Ook kleine reisorganisaties vragen om een noodfonds. Ze voelen zich 'over het hoofd gezien' en vragen steun tot eind van het jaar.

Scenario's

- De Rabobank voorspelt voor de sierteelt en voedingstuinbouw een wereldwijde economische krimp van 2,6% en voor Nederland van 5%.
- Uit onderzoek van bureau Markteffect blijkt dat bijna 30% van de Nederlanders zich zorgen maakt over zijn of haar financiële situatie als gevolg van de coronacrisis.
- In mei 2020 is het aantal meldingen van ondernemers met geldnood, die in aanmerking komen voor een sociale regeling, ruim vijf keer zo hoog ten opzichte van de periode voor de coronacrisis. Dat blijkt uit de IMK-Index van het Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf.
- Meer dan de helft van de bijna drie miljoen bedrijven in Nederland staat er financieel zwak tot zeer zwak voor. Dat blijkt uit navraag door BNR bij kredietverzekeraars. Kredietverzekeraar Atradius verwacht dit jaar een stijging van 65% van het aantal faillissementen.

Informatiebehoefte

Luchtvaart:

Oud-minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem is in Buitenhof kritisch over de miljarden aan noodsteun voor Air France-KLM. Volgens hem is het 'buitengewoon riskant' om bedrijven die al vol met schuld geladen zijn nog meer leningen te geven. *Maritiem*

- Verwarring Brabantse veerdiensten over invulling corona richtlijnen na 1 juni

Milieu

- Rotmans: Rotterdam moet versneld investeren in duurzame haven;
- Drukke bij milieustraten;
- Hittegolf extra gevaarlijk tijd coronacrisis

Weg

- Verkeersbureau Goudappel Coffeng: blijf na de coronatijd ook thuiswerken

Onderwijs

- De meeste basisscholen zien geen leerachterstand door corona. Dat blijkt uit een peiling van de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS). Een op de tien schoolleiders ziet juist wel een leerachterstand. Uit het onderzoek komt ook naar voren dat bijna 80% van de directeuren tevreden is dat de scholen op 8 juni weer helemaal open gaan. Wel zijn er volgens de AVS bij schoolleiders zorgen over het lerarentekort dat door de coronacrisis negatief wordt beïnvloed. Volgens de peiling ontbreken er bij 55% van de scholen nu leraren vanwege het coronavirus.
- De helft van de ouders van leerlingen in het VO rept over motivatieproblemen bij hun kinderen nu zij vanwege corona al wekenlang zijn aangewezen op thuisonderwijs. Dat blijkt uit onderzoek door het Sociaal Planbureau Groningen vorige maand onder bijna 4000 inwoners. Ouders vrezen dat het thuisonderwijs effecten zullen hebben op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.

SZW

- Sinds het begin van de coronacrisis hebben bijna 9.000 huurders zich bij hun woningcorporatie gemeld vanwege betalingsproblemen. Dat blijkt uit een inventarisatie van NRC onder 197 corporaties, die samen ongeveer 1,6 miljoen sociale huurwoningen hebben. Volgens Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties is het merendeel van de huurders flexwerker of zzp'er.
- De inspectie SZW heeft in de afgelopen weken ruim duizend meldingen gekregen over mogelijke overtredingen van coronavoorschriften bij bedrijven. De meeste werkgevers komen alsnog in actie als de inspectie contact opneemt. Maar dat gebeurt niet altijd.
- Arbeidsmigranten merken weinig van coronamaatregelen. Afstand bewaren is thuis en op werk bijna onmogelijk. Uit een rondgang van NRC langs vier verblijfplaatsen van arbeidsmigranten blijkt dat er nauwelijks coronamaatregelen getroffen zijn voor deze 400.000 (tijdelijke) arbeidsmigranten.
- Als de terrassen op 1 juni weer opengaan, is het toch toegestaan voor twee mensen, of een huishouden met meer personen, om binnen 1,5 meter van elkaar te zitten. Dat blijkt uit het nieuwe protocol voor horeca, dat KHN heeft gepubliceerd.
- KHN verwacht dat 65 procent van de horecagelegenheden die de deuren weer mogen openen vanaf 1 juni, dat ook daadwerkelijk zullen doen.
- De bouwsector heeft in het eerste kwartaal geen last gehad van de coronacrisis meldt het CBS vandaag. Niet alleen de omzet viel hoger uit, maar ook de totale bouwsom van vergunningen.

Kinderopvang

- Pedagogisch medewerkers in de kinderopvang hebben grote moeite met de veiligheid op het werk. Dat blijkt uit een peiling van CNV Zorg & Welzijn onder leden. Ruim een derde voelt zich onveilig door het gevaar van besmetting met corona. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de richtlijnen van het protocol kinderopvang in de praktijk moeilijk uitvoerbaar zijn.

Kwetsbare groepen

- Den Haag heeft vanaf vrijdag een speciale opvang voor dak- en thuislozen met het coronavirus. Het coronadorp kan maximaal vijftig mensen opvangen.
- In Nederland zijn er 93.000 mensen die van de voedselbank gebruik maken. In de grote steden zijn de aantallen snel opgelopen. In Amsterdam zelf met 20%.

Partnergeweld en ongewenste zwangerschappen

- De organisatie Veilig Thuis heeft de service om huiselijk geweld te melden via een anonieme chat versnel ingevoerd. Vanaf vandaag zitten 26 medewerkers klaar om mensen via de chat van advies te voorzien.
- Platform SAFE van het Radboudumc ziet een lichte stijging van het aantal meldingen, hoewel niet duidelijk is of dit te maken heeft met de crisis of met de stijgende naamsbekendheid van het platform.
- Stichting De Beschermd Wieg ziet een toename in het aantal meldingen van incest en vreest dan ook voor een toename van ongewenste zwangerschappen. De stichting stelt daarom gratis zwangerschapstests beschikbaar.

Mondkapjes

- Het AD heeft 25 medische mondkapjes, die worden gebruikt op corona-afdelingen in verpleeghuizen, getest. Daarvan scoren er maar liefst twaalf onvoldoende. Veel van de geteste mondkapjes laten te veel virusdeeltjes door en in sommige kapjes zitten tot 30 % onder de minimale score. Van één masker was de houdbaarheidsdatum al tien jaar geleden verstreken.
- Verschillende media besteden aandacht aan het advies van de Denktank Coronacrisis. De denktank pleit voor flinke investeringen, zoals in duurzame projecten en het naar voren halen van infrastructurele projecten. Nederland moet zich daarnaast solidair opstellen binnen Europa om de economische fall-out van de coronacrisis tegen te gaan.
- De Financial Intelligence Unit (FIU) heeft afgelopen twee maanden 46 dossiers doorgezet naar opsporingsdiensten gerelateerd aan de coronacrisis. Het gaat onder andere om fraude met

steunmaatregelen. RVO laat weten dat de eerste terugvorderingen in gang zijn gezet. Op Twitter is hiervoor begrip.

- Platform Investico en EenVandaag constateren dat tienduizenden pasgeboren geitenbokjes de afgelopen maanden naar de slacht zijn gebracht met als enig doel hondenvoer of destructie. Door de coronacrisis is de marktwaarde van de dieren verdampt en is het overschot groter dan ooit. De uitzending vrijdag van EenVandaag zorgt voor veel verontwaardigde reacties op sociale media.

Besmettingen in slachthuizen

- Veel media-aandacht voor het risico op coronabesmettingen in vleesslachterijen nadat woensdag een slachterij van Vion in Groenlo per direct werd gesloten. RTL Nieuws meldt dat ook in Helmond medewerkers van een slachthuis worden getest, omdat twee keurmeesters en een dierenarts van de NVWA positief zijn getest. FNV-bestuurder John Klijn zegt aanwijzingen te hebben dat er meer slachterijen zullen volgen. Partij voor de Dieren en vakbonden willen dat slachterijen de komende tijd op halve kracht gaan werken.
- De voorzitters van de veiligheidsregio's in Gelderland willen dat de ministers De Jonge en Schouten ingrijpen. Burgemeesters willen zelf ook meer bevoegdheden om te kunnen ingrijpen.
- Veel speculatie over de mogelijke oorzaken van de besmettingen. Zo zouden arbeidsmigranten te dicht op elkaar leven, terwijl vakbonden kritisch zijn over de veiligheid op de werkvloer. De vleessector (COV) vindt dat te snel conclusies worden getrokken en wil samen met de overheid onderzoek doen naar de oorzaak. COV vraagt nadrukkelijk om regie van het ministerie van LNV. Over de veiligheid voor de consument is COV stellig. "Al het vlees uit de Nederlandse slachthuizen is veilig."

Dier-op-mens-besmettingen

- Nog steeds aandacht voor de waarschijnlijke besmetting van dier op mens op een nertsenfokkerij. Virologen zijn niet bezorgd maar wijzen wel op het risico dat het virus bij dierhouderijen 'blijft rondpruttelen'. Een groot deel van de oppositie in de Tweede Kamer wil dat de minister van VWS kan ingrijpen in de veehouderij als een zoonose de volksgezondheid in gevaar brengt. Op social media wordt veel opgeroepen om te stoppen met nertsenfokkerijen. Dierenartsen zeggen in een brandbrief aan minister Schouten dat LNV te stellig is met de conclusie dat de risico's van de besmette nertsbedrijven voor de volksgezondheid 'verwaarloosbaar' zijn.

Steunmaatregelen

De hele cultuursector organiseert tussen 30 mei en 5 juni een actieweek om aandacht te vragen voor de situatie die is ontstaan door de coronacrisis. Via een livestream op de website cultuurinactie.nl wordt twaalf uur per dag geprotesteerd tegen het gebrek aan steun vanuit de overheid.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wonen

- Next meldt op basis van een eigen inventarisatie (onder 197 corporaties) dat sinds de coronacrisis bijna 900 huurders zich met betalingsproblemen bij hun corporatie hebben gemeld. Bijna alle huurders die in de knel komen te zitten hebben een tijdelijk contract of een flexcontract, of ze zijn zzp'er. Bij andere huurders lijken er nauwelijks financiële problemen te zijn. Corporaties houden er rekening mee dat zich nog een golf van huurders met financiële problemen meldt. Ze vermoeden dat huurders de afgelopen tijd hun buffers hebben opgebruikt.

Handhaving

- Er is aanhoudende media-aandacht voor de roep van boa's om bewapend te worden. Boa's hebben tijdens de coronacrisis te maken met een toename aan geweld. Ook is er aandacht voor het plan van de boa's om op 1 juni in verschillende steden actie te voeren. En voor het plan om morgen actie te voeren in IJmuiden n.a.v. een geweldsincident vorige week.
- Hoogleraar rechtswetenschap Jan Brouwer stelt dit weekend op Radio 1 dat mensen die een boete hebben gehad voor het overtreden van de noodverordening, die beter niet kunnen betalen. Grondrechten van

burgers worden volgens Brouwer te rigoureuus ingeperkt. Ook stelt Brouwer dat de regels leiden tot rechtsongelijkheid omdat ze per regio verschillen.

Anderhalvemetersamenleving

- Het lukt Nederlanders steeds minder goed om 1,5 meter afstand te bewaren. Het aantal mensen dat zegt dat "anderen zelden of nooit binnen een straal van anderhalve meter komen" is flink afgenomen. Dat concluderen het RIVM en de GGD's op basis van een tweede gedragsonderzoek.
- Hubert Bruls, voorzitter van het Veiligheidsberaad, waarschuwt donderdagavond in Hart van Nederland voor de toenemende drukte. "Als het de rest van de zomer net zo druk is als dat het vandaag op veel plekken was, wordt het "een zomer met veel beperkingen".
- Blijf ook na de coronacrisis thuiswerken. Dat is de dringende oproep van verkeersbureau Goudappel Coffeng, autoriteit op het gebied van mobiliteit. Op dit moment is het 20-25% rustiger op de Nederlandse snelwegen en dat is genoeg om het fileprobleem in ons land te beteugelen.

Defensie

- De Leeuwarder Courant schrijft dat de vluchtelingen uit de azc in Sneek, die 'noodgedwongen' in quarantaine zitten in de noodopvang in Zoutkamp, zich 'beknot en bedreigd' voelen. Het leger zou met wapens rondlopen op het terrein en dreigen te schieten als de vluchtelingen naar buiten gaan.
- Langzaam aan start de mariniersopleiding op de Van Ghentkazerne weer op.

Financiën

- Nederland, Oostenrijk, Zweden en Denemarken komen met een alternatief herstelplan. Als alternatief voor het Frans-Duitse plan willen de vier een Europees noodfonds waar landen twee jaar lang geld uit kunnen lenen om de coronacrisis te bestrijden. Ook moet de Europese begroting worden gemoderniseerd, met minder landbouwuitgaven en geld voor regionale ontwikkeling. Concrete bedragen worden nog niet genoemd in het voorstel. Eerst moet de Europese Commissie in kaart brengen hoeveel geld er precies nodig is.

Arbeidsmarkt en economie/bedrijfsleven

- Alle zeshonderd medewerkers van vleesverwerker Vion in Groenlo moeten de komende twee weken in thuisquarantaine. Dat heeft de Veiligheidsregio Noord-en Oost-Gelderland donderdag bekendgemaakt na een advies van de GGD. Zondag meldt GGD Noord-en Oost-Gelderland dat ruim 1 op de 5 personeelsleden van slachterij Vion besmet is met het coronavirus. FNV waarschuwde donderdag al dat de coronaprotocolen in slachthuizen onvoldoende zijn om te voorkomen dat grote aantallen medewerkers besmet raken.
- Bedrijven komen in de problemen omdat gemeenten investeringen uitstellen en traag zijn met het verlenen van vergunningen. Dat stellen de regio-afdelingen van VNO-NCW in een brandbrief. Zij roepen de lokale politiek op om de economie op gang te houden.
- Steeds meer mensen gaan naar hun werk ondanks het officiële advies om zoveel mogelijk thuis te blijven. Dat blijkt uit een analyse door de NOS van statistieken die Google bijhoudt.
- Booking.com maakt geen gebruik van NOW 2.0. Het bedrijf zegt nu te weten zich te moeten focussen op oplossingen voor de lange termijn.
- Strandpaviljoens in de gemeente Bergen mogen dit jaar een maand langer openblijven om iets van de gemiste inkomsten door de coronamaatregelen goed te maken.
- Seksworkers op de Amsterdamse Wallen hebben een protocol ingediend met regels voor coronaproef werken, in de hoop dat ze daarmee eerder dan op 1 september aan de slag mogen. Belangenvereniging Red Light United wijst erop dat veel seksworkers in het geheim doorwerken.
- Terrassen in Den Haag mogen de komende maanden maximaal een kwart groter zijn dan normaal. Ook mogen ondernemers die nu geen terrasvergunning hebben een voorstel voor een terras indienen bij de gemeente. De plannen moeten worden afgestemd met andere ondernemers en omwonenden.

- KLM stelt de vrijwillige vertrekregeling met ingang van 1 juni open voor al het personeel. De maatschappij anticipeert daarmee op verdere inkrimping van het personeelsbestand
- In een aantal sectoren vragen ondernemers een coronatoeslag om misgelopen omzet in te lopen. Andere bedrijfstakken, zoals de supermarkten en de horeca, zijn terughoudend met prijsverhogingen. Vakantie en uit eten zijn nu nog niet duurder, maar door schaarste zal dat waarschijnlijk veranderen.

Gedrag

- RIVM-gedragspsycholoog Reint Jan Renes vertelt bij Op1 over het onderzoek naar de maatregelen waar Nederlanders zich wel en niet zouden willen houden. Uit de twee onderzoeken van de gedragsunit bij het RIVM blijkt dat er nog steeds veel draagvlak is onder de mensen voor de maatregelen. Tegelijkertijd vinden mensen anderhalve meter afstand bewaren lastig. Ook vinden mensen het lastig zich te houden aan maatregelen waarvan men twijfelt aan de effectiviteit -mondkapjes in het OV worden daarbij genoemd. Ook het houden van afstand op drukke plekken vinden mensen lastig, bijvoorbeeld in supermarkten.

Betekenisgeving

Grensoverschrijdende samenwerking

- Burgemeester Penn-te Strake (Maastricht) en voorzitter van de Veiligheidsregio Limburg-Zuid stelt dat de grenzen met België zo spoedig mogelijk weer open moeten. Penn vindt het onnodig dat familieleden die aan weerszijden van de grens wonen elkaar nog steeds niet kunnen bezoeken. Zij gaat vandaag namens alle veiligheidsregio's in grensgebieden het kabinet vragen om er bij de Belgische overheid op aan te dringen de grenzen weer open te gooien.

Reacties op aanpak Nederlandse overheid

- Veel media gaan na de aankondiging van het nieuwe steunpakket inhoudelijk hierop in. Wederom ook aandacht voor de ontslagboete. De vakbonden, FNV, CNV en VCP zijn niet blij dat er in het nieuwe steunpakket geen ontslagboete meer zit. De bonden zijn wel blij met de verhoging van de loonsubsidie. Ook GroenLinks, SP en PvdA zijn in de Tweede Kamer tegen het schrappen van de ontslagboete.
- Werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland vinden het kabinet te weinig maatregelen neemt om sectoren die nu nog op slot zitten te helpen. Wel zijn ze blij met de langere overheidssteun voor bedrijven.
- Koninklijke Horeca Nederland (KHN) reageert positief op het nieuwe steunpakket: het kabinet is met het nieuwe steunpakket aan vrijwel alle wensen van de horeca tegemoetgekomen.
- Een breed ondernemersoffensief wil dat de overheid ook de kosten voor ontslag gaat vergoeden. MKB-Nederland zegt in gesprek te zijn met het ministerie over een breder plan voor onder andere de transitievergoeding voor sectoren in nood. Ook de horeca, retail en ondernemersorganisatie ONL bevestigen dat de wens op tafel ligt om de transitievergoeding te compenseren.
- De FNV noemt het plan van werkgeversorganisaties om transitievergoedingen voor ontslagen werknemers in getroffen sectoren af te wentelen op de overheid 'absoluut onbespreekbaar en de wereld op zijn kop'.
- Ondernemend Nederland is tevreden met het tweede steunpakket, maar is bang dat de partnertoets het voor veel kleine ondernemers en zzp'ers moeilijk maakt om uit de crisis te komen.
- FD meldt dat het tweede steunpakket 'kritisch onthaal [krijgt]': bonden en oppositiepartijen hekelen het schrappen van de boete op ontslag. FNV noemt het kabinet een 'werkgeverskabinet'. Koolmees noemt dit 'kolder' en verwijst naar het feit dat baanbehoud wordt gesubsidieerd.
- Volgens Transport en Logistiek Nederland (TLN) schiet het steunpakket tekort voor de transportsector. Voor Kleine Transportondernemers (KTO'ers) is de nieuwe Tozo rampzalig: Veel eigen rijders komen nu al niet rond.

Tweede steunpakket

- Er is lof is voor de verlenging van de steunmaatregelen, maar ook veel kritiek, met name van vakbonden en oppositiepartijen op het schrappen van de ontslagboete. CNV-voorzitter Piet Fortuin spreekt van een 'subsidie op massaontslag'. Volgens GroenLinks-leider Klaver lijkt het kabinet op 'ramkoers' met oppositie en vakbonden. Hij stelt dat juist nu doorgezet moet worden met het een politiek breed gedragen investeringsagenda.
- Ondernemersorganisaties (MKB-Nederland, VNO-NCW, ONL, Bouwend Nederland, LTO Nederland, FME) zijn over het algemeen positief over het steunpakket. Op de nieuwe regeling Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB (TVL) wordt wisselend gereageerd. MKB Nederland stelt dat de maximale vergoeding van 20.000 euro te beperkt is voor grotere mkb-bedrijven. Strandexploitanten noemen de 20.000 euro 'een schijntje'. De horecasector (KHN) is voorzichtig positief.
- De keuze van de verschillende communicatie-afdelingen van de ministeries om ministers Wiebes, Koolmees en Hoekstra bij verschillende talkshows te laten aanschuiven, wordt in het radioprogramma Spraakmakers geprezen. Volgens het programma sluit het karakter van de talkshows aan bij het karakter van de ministers.
- Media signaleren dat de boodschap van het kabinet is dat de steun 'eindig is' en dat de eensgezindheid in de Tweede Kamer voorbij is.

Anderhalvemetersamenleving

- De kritiek op de 1,5 metersamenleving neemt toe. Hoogleraar Ira Helsloot zegt op NOS.nl dat de intelligente lockdown onnodig is geweest. Het verbod op grote evenementen, geen handen geven, goed handen wassen, niezen in de elleboog, thuis blijven bij symptomen en waar mogelijk thuiswerken, zijn volgens Helsloot de essentiële maatregelen. Niet de 1,5 metermaatschappij.
- Horecaondernemers zijn bezig zich politiek te organiseren. Ze vinden in de Tweede Kamer te weinig oor heeft voor hun pleidooi tegen de 1,5 metersamenleving.
- Volgens gedragspsycholoog Frenk van Harreveld van de UvA is de 'wirwar aan regels', in onder andere winkels en het openbaar vervoer, funest voor het draagvlak onder de coronamaatregelen. "Wel mondkapjes in het openbaar vervoer, maar op andere drukke plaatsen niet? Zo'n maatregel moet je heel goed kunnen uitleggen, wil je dat mensen zich er ook strikt aan houden."
- Volgens hoogleraar algemene rechtswetenschap Jan Brouwer zijn er teveel tegenstrijdige regels en wordt in gemeenten ook heel verschillend gehandhaafd. Burgers begrijpen niet waar ze aan toe zijn, en het valt ook niet uit te leggen aan de burger. Bewindslieden en voorzitters van de veiligheidsregio's leggen de noodverordening vaak verkeerd uit. "Het wemelt van de verkeerde citaten en uitleg" Volgens Brouwer worden grondrechten van burgers te rigoreus ingeperkt en hoeven mensen die een coronaboete hebben gehad, deze niet te betalen.
- De Nederlandse BOA Bond (NBB) en de Nederlandse Politiebond (NPB) roepen de overheid op met duidelijke richtlijnen te komen, zodat handhavers weten waar zij op moeten letten bij het handhaven van de maatregelen vanaf 1 juni.
- 'Nieuwe terrasregel vergroot de chaos' kopt De Telegraaf. Vanaf maandag 1 juni mogen twee mensen die niet uit één huishouden komen, in een horecazaak naast elkaar gaan zitten. De krant noemt de nieuwe regel verwarrend.

Europees herstelfonds

- Nederland, Oostenrijk, Zweden en Denemarken – de 'vrekke vier' – blijven erbij dat zij Zuid-Europa alleen willen helpen met leningen, maar niet met giften. Zij gaan daarbij in tegen het herstelplan van Frankrijk en Duitsland. VNO-NCW-voorzitter Hans de Boer zegt in radioprogramma Spraakmakers dat het kabinet de internationale handelspositie van Nederland schaadt met de zuinige houding omtrent het Europese herstelfonds.

Pensioenen

- De onenigheid over het wel of niet voortbestaan van de ontslagboete maakt de onderhandelingen over het nieuwe pensioenstelsel extra lastig, zeggen ingewijden. 'Vakbondsleden hebben deze week kunnen zien

hoe het kabinet gewoon over de vakbonden heen walst met die ontslagboete', vat één van hen de huidige beeldvorming samen.

Economie en bedrijfsleven

- In alle sectoren stijgt het aantal werklozen. Zelfs in de zorg (44 procent erbij) en het onderwijs (35 procent) nam het aantal instromers in de WW vorige maand toe meldde het CBS. Toch zijn massale ontslagrondes nog uitgebleven, ziet het UWV.
- Bedrijven komen in de problemen omdat gemeenten investeringen uitstellen en traag zijn met het verlenen van vergunningen. Dat stellen de regio-afdelingen van VNO-NCW in een brandbrief. Zij roepen de lokale politiek op om de economie op gang te houden.
- CNV Jongeren hoopt op meer aandacht voor de jongeren op de arbeidsmarkt. Volgens CNV Jongeren hebben zij een slechte arbeidsmarktpositie. Er is te weinig voor hun geregeld, zegt voorzitter Semih Eski. 'We hopen dat de overheid komt met een aanvalsplan jeugdwerkloosheid, gericht op hoe we banen en meer zekerheid voor jongeren kunnen creëren.'

Besmettingen in vleesverwerkingsbedrijf in Groenlo

- AD schrijft dat er uit gesprekken met directbetrokkenen blijkt dat bedrijven en werknemers in de slachtsector willen dat het kabinet meer maatregelen neemt om een dreigende besmettingsgolf in slachthuizen in te dammen. Personeel in andere slachthuizen twijfelt of het nog wel veilig is om aan het werk te gaan, en vraagt zich af wie zich bekommert om de vaak kwetsbare arbeidsmigranten.
- Volgens het AD groeit de vrees dat slachthuizen een 'X-factor' hebben. Werknemers lopen meer risico dan personeel van andere bedrijven. Medewerkers werken in ruimtes met hoge luchtvochtigheid en geen rechtstreekse ventilatie via ramen.
- Volgens de Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV) en vakbond FNV ontbreekt het aan regie vanuit Den Haag en dan met name van minister Schouten. "We hebben bijna twee weken terug een oproep gedaan om slachtpersoneel met voorrang te testen. Daar is nooit op gereageerd". Volgens het AD wijzen de overheidsinstanties vooral naar elkaar. "De arbeidsinspectie zegt dat het wel naar de werkplek kijkt, maar niet naar besmettingen. Het ministerie van Landbouw gaat wel over dierenwelzijn, maar verwijst voor vragen over het testbeleid naar Volksgezondheid. Daar wijzen ze weer naar de GGD's."
- De COV wil een breed overleg zodat ze erachter komen hoe al deze besmettingen ineens ontstaan. Het COV heeft geen idee hoe het kan dat 20% besmet is geraakt. Voorzitter Jos Goebbels: "We hadden al heel vroeg protocollen en werken heel hygiënisch. [...] Zo laten we alleen nog maar mensen uit één huis samen rijden en in busjes kan 1,5 meter afstand worden gehouden".
- Volgens de NOS zijn er niet alleen zorgen over de 1,5 meter afstand die niet overal kan worden nageleefd, maar ook over de huisvesting van de medewerkers. Meestal zijn dit arbeidsmigranten die samen in een klein huis wonen en gezamenlijk met een busje naar de slachthuizen worden gebracht. Soms werken medewerkers bij meerdere slachthuizen in dezelfde regio.
- GGD is begonnen met bron- en contactonderzoek naar aanleiding van de besmettingen in Groenlo. Zij hebben echter maar met de helft van de besmette medewerkers contact doordat bij een groot deel van de medewerkers gegevens zoals telefoonnummer en mailadres ontbreken of onjuist zijn. GGD gaat steekproefsgewijs meer werkmedewerkers van slachthuizen testen.
- Vion-baas Ronald Lotgerink reageert geschrokken op de uitkomsten van het GGD-onderzoek. "[...] Wij kennen de oorzaken nog niet waarom bij ons vleesbedrijf in Groenlo deze besmettingsgraad is. [...] Nu de besmettingsgraad boven verwachting van de experts ligt, zullen we in overleg met organisaties als RIVM, GGD en NVWA aanvullende maatregelen nemen. Daarover zijn we steeds in gesprek."

Besmettingen bij nertsbedrijven

- Dierenartsen hebben een brandbrief gestuurd aan minister Schouten. Zij en ook de nertsenhouders zelf maken zich grote zorgen. Zo zou LNV te stellig zijn in zijn conclusie dat de risico's van de besmette nertsenhouders 'verwaarloosbaar' zijn. De dierenartsen vragen zich af of dat zo blijft en voor hoelang. De kans op infecties stijgt immers nu de teven hebben geworpen en het aantal dieren op de bedrijven

vervielvoudigt. De artsen uiten hun grote zorgen over de situatie, met name in Deurne. Ze hebben inmiddels een reactie gekregen op hun brandbrief. De zorgen over de nertsbesmettingen zijn serieus genomen, zegt Kevin Willems van Promix. "Maar wat we missen, is het doorschakelen. Er worden goede onderzoeken uitgevoerd bij de eerste bedrijven, alle registers zijn opengetrokken, maar nog niet in Deurne. En dat is wel nodig, gezien het ziektebeeld en de vele onzekerheden."

- Nertsenondernemer Huub Kuijpers uit Deurne zegt tegen Eindhovens Dagblad 'zeer ongerust' te zijn. Zijn bedrijf wordt ondanks herhaaldelijk aandringen niet onderzocht, terwijl de sterftcijfers onder de dieren hoog zijn: zo'n 10% van de moederdieren is overleden. Ook is er grote uitval onder pasgeboren pups. "De ziekte verloopt hier niet zo mild als bij de eerste bedrijven, maar daar lees ik niets over terug in kamerbrieven of persberichten. Mijn bedrijf krijgt nauwelijks aandacht. Dat vind ik zeer kwalijk."

Apps

- Volgens Lokke Moerel (hoogleraar techniek en internationaal recht in Tilburg) is het in- en uitchecken met QR-codes in de horeca een goed idee. "Als een bezoeker later besmet blijkt, dan is het mogelijk anderen die toen ook aanwezig waren te waarschuwen. Je weet als corona-patiënt nog wel met wie je 1 op 1 contact hebt gehad de afgelopen weken, maar niet met wie je in een openbare ruimte hebt gezeten. Voor dit soort contactonderzoek is geen centrale database met contactgegevens nodig." De GGD stuurt een push-bericht naar alle gebruikers van de checkgesprek-app die waarvan de QR-code matcht met die op hun telefoon. Volgens de hoogleraar Moerel ondergraaft de app wel het doel van zo'n checkgesprek: klanten uitdrukkelijk laten stilstaan bij hun verantwoordelijkheden.

Diversen

- Hans Zaaijer (arts-microbioloog en seniorenonderzoeker bij Sanquin) pleit ervoor dat Nederland moet overwegen om herstelde coronapatiënten in te zetten in de zorg voor kwetsbare groepen. "Het ergste dat er kan gebeuren is dat je een ongeluk krijgt: verspreiding van het virus op een plek waar je dat niet wilt. Maar bekijk het ook eens van de andere kant. Kijk naar de situatie in de verpleeghuizen. Naar de ouderen die daar moederziel alleen zitten, het laatste halfjaar van hun leven. Naar mensen die eenzaam liggen dood te gaan." Zaaijer vindt dat we in tijden van crisis 'out of the box' moeten denken en de voordelen hiervan moeten onderzoeken. "Laten we nu eens aannemen dat iedereen na een infectie zes maanden lang veilig is: dat is best lang. Wat zijn dan de mogelijkheden?"
- Ziekenhuis-bestuurder Hugo Keuzenkamp uit kritiek op de eerder brief van Ad Melkert die een schadepost van 5 miljard euro claimde door de crisis. Er zou structureel geld bij moeten. "Dat lijkt me niet redelijk en niet verstandig. Ziekenhuizen hebben solvabiliteit, een 'weerstandsvermogen', om klappen op te vangen. Deze crisis is zo'n klap. Het is niet onredelijk als ook ziekenhuizen een deel van hun buffer aanspreken."

Trends in vertrouwen in de overheid

- Hoogleraar ouderengeneeskunde Marcel Olde Rikkert (Radboud Universiteit) uit harde kritiek op de corona-aanpak in een interview in het AD. Volgens de hoogleraar is er alleen naar IC-bedden en doden gekeken. En niet naar het effect van het coronavirus op ouderen. Tevens zijn er volgens hem enkel keuzes gemaakt door ministers, ic-artsen en virologen die te weinig oog hadden voor andere belangen. Volgens Olde Rikkert had er veel anders gemoeten. De experimenten in de verpleeghuizen, noemt Olde Rikkert 'te traag'.

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
• Nederlanders besmet en/of geïsoleerd in gebieden getroffen door COVID-19 • Ondernemers • Verpleeghuispersoneel met ondeugdelijke mondkapjes • Nertsenhouders	• Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders • Werknemers en klanten van getroffen bedrijven • Leerlingen en onderwijzers	• Algemeen publiek • Politici. • De Europese Commissie

- Slachtoffers van huiselijk geweld